

Herinneringen aan revolutie

Kaaithheater speelt De Opdracht: een verhaal van verraad, schaamte en eenzaamheid

■ BRUSSEL

Tot 1 februari speelt het Kaaithheater «De Opdracht» van Heiner Müller. Regisseur Jan Ritsema is hiermee na «Wittgenstein Incorporated» en «Het Trio in Mi bémol», voor de derde maal te gast in de studio van de Onze-Lieve-Vrouw van Vaakstraat.

«Voor mij is het de eerste maal dat ik een werk van Heiner Müller regisseer», vertrouwde Ritsema ons toe. «Zolang de Müller-rage in Vlaanderen en Nederland volop woedde, voelde ik mij niet geroepen om er me bij aan te sluiten. Het is eigenlijk een persoonlijke ontmoeting met de auteur die me er toe aanzette een werk van hem te regisseren. Ik leerde hem in Nederland kennen, toen ik in 1990 in het kader van de International Theatre and Film Books de publicatie van de eerste Nederlandstalige bundeling van theaterstukken van Müller onder de titel «Het eiland van het grote bloedbad» in een vertaling van Marcel Otten uitgaf. Ik ontdekte een bijzonder vriendelijke man en was zelfs wat verbaasd dat het diezelfde man was die in zijn theaterstukken dergelijke zware dingen kon zeggen. Toen wist ik meteen dat ik iets van hem zou regisseren. Oorspronkelijk had ik graag zijn «Philoctetes» gedaan, maar Kaaithheater gaf me de gelegenheid «De Opdracht» op de planken te zetten».

Franse revolutie

De volledige titel van het stuk is «De Opdracht. Herinneringen aan een revolutie». Het stuk speelt zich dan ook af tijdens de Franse revolutie. Drie Franse gezanten komen te Jamaica aan. Ze kregen de opdracht van het nieuwe Franse bewind in deze kolonie een slavenopstand te or-

ganiseren. Zodoende kon het bestaande regime er vervangen worden door een nieuw regime dat net als in het moederland zou steunen op vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid. Alle drie beginnen ze hun opdracht met verschillende motieven - één van hen is zelf een zwarte - die ze onder éénzelfde masker verschuilen, dat van de revolutie. Wanneer Napoleon in Frankrijk aan de macht komt, vervalt de opdracht en voelen ze zich verraden. Hierdoor verdwijnt de solidariteit en slechts twee gezanten willen hun plannen verder doorzetten. In hun ogen pleegde hun derde collega

op zijn beurt verraad.

«Het hoofdthema is dus verraad», aldus Jan Ritsema. «Of noem het trouw en ontrouw. Waaruit dan het gevoel van schaamte ontspruit, van pijn en van nood aan ontvluchten, dat zich op zijn beurt uit in een gevoel van eenzaamheid. Net als Peter Verburgt in «Wittgenstein» hanteert ook Müller hier een dreigende zelfmoordrelatie. Müller laat de mens echter aan zichzelf herinneren tot hij de ware bevrijding vindt in het leren verdragen van de eenzaamheid. En dat is toch wel iets waarmee ieder van ons in mindere of meerder mate moet leren

afrekenen. Ergens hou ik wel van deze niet-vrolijke sfeer».

Vliegen

«Het gaat over vliegen», komt de regisseur plots behoeftig uit de hoek, «en hoe die in hun korte leven de kracht uit hun vleugels vliegen. En dat die tenminste een sterk besef van tijd hebben en dat ze die weigeren te verdoen omdat ze hun geschiedenis nog kennen, én hun toekomst; en omdat ze weten dat ze erbij horen, de vliegen bij de vliegen. Verder gaat de voorstelling over toneel natuurlijk, en wanneer dat afgelopen kan zijn. Dus het klopt wat

Müller zei dat toneel al lang niet meer over mensen gaat».

«De Opdracht» wordt gespeeld in de Studio van het Kaaithheater, Onze-Lieve-Vrouw van Vaakstraat 83 te 1000 Brussel door Dries Wieme, Bea Rouffart en Dirk Roofthoof. De voorstellingen vinden plaats van 16 tot 18, van 21 tot 25 en van 28 tot 31 januari, telkens om 20.30 u. De laatste voorstelling is gepland op 1 februari. Reserveren op 02/512.14.82.

— Fernand GHYS

Dirk Roofthoof, Bea Rouffart en Dries Wieme in De Opdracht van Heiner Müller / ingez.